

Враховуючи специфіку кредитів ломбарду, а саме короткостроковість і одноразове погашення в кінці дії договору основної суми боргу і процентів, для розрахунків доречним буде використання формули ВСД (IRR).

Слід зазначити, що клієнт має право дострокового погашення, або часткового погашення протягом дії договору, що в свою чергу призведе до зміни графіка грошових потоків і, як наслідок, до коригування амортизованої собівартості. Тому логічним буде розрахувати денну ефективну ставку відсотка за формулою (1):

$$I_{\text{efd}} = (100\% + i_{\text{ef}})1/n - 100\%, \quad (1)$$

де i_{ef} – ефективна ставка відсотка загальна; n – кількість днів договору кредиту.

Отже, загальна сума процентних доходів буде включати в себе нараховані проценти за кредитом та проценти амортизації кредиту згідно з методом ефективної ставки відсотку.

На сьогодні виявлено, що ломбарди надаючи кредити, не включають вартість своїх супутніх послуг як додаткові витрати на кредит, також переважна частина ломбардів не провадять страхування кредитів, оскільки додаткові витрати на кредит знижують конкурентоспроможність ломбарду на ринку фінансових послуг.

Така умова відсутності додаткових витрат на кредит, що сплачує клієнт, значно полегшує оцінку кредиту, адже ефективна ставка відсотка буде дорівнюватиме реальній ставці.

Таким чином, при оцінці цього фінансового інструменту амортизованою собівартістю буде дорівнювати різниці чистої балансової вартості кредиту і погашеної основної суми боргу.

Унаслідок кардинальних змін, що відбулись у 2018 році, в нормативній базі бухгалтерського обліку фінансових інструментів за міжнародними стандартами, актуалізувалось питання щодо їх класифікації та методів оцінки, для всіх установ, що складають фінансову звітність за міжнародними стандартами. Відповідно, ломбардам, як одним із представників таких установ, питання класифікації та правильної оцінки своїх фінансових активів – дебіторської заборгованості, що виникає внаслідок надання кредитів, є досить актуальним. Оскільки встановлено, що методика оцінки фінансових кредитів для ломбардів відсутня, то запропонований алгоритм оцінки вищезазначеного фінансового інструменту з використанням ефективної ставки відсотка, по-перше, враховує особливості діяльності ломбарду, в частині: короткостроковості кредитів і одноразового погашення основної суми боргу та процентів наприкінці дії договору; а по-друге, полегшує проведення цього оцінювання.

Список використаних джерел: 1. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 (зі змінами). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>. 2. Міжнародний стандарт фінансової звітності (IFRS) 9 «Фінансові інструменти». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_016. 3. Методичні рекомендації щодо розрахунку ефективної ставки відсотка за фінансовими інструментами в банках України: Постанова Правління Національного банку України від 01.06.2011 р. № 171. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>.

УДК 657

С. Л. Яковенко, викладач I категорії, голова циклової комісії «Бухгалтерський облік»

Ю. В. Минич, викладач II категорії

Лозівська філія Харківського державного автомобільно-дорожнього коледжу, м. Лозова, Харківська обл., Україна

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ключові слова: бухгалтерський облік, функції обліку, інформаційна, аналітична, функція реєстрації, контрольна функція.

Перехід до ринкових відносин викликав появу різних форм власності та видів підприємницької діяльності. Набирає чинності вексельний обіг, з'явилися акції та інші цінні папери, змінені принципи фінансування і кредитування, розширено коло операцій з іноземною валютою. У зв'язку з цим виникла гостра необхідність у зміні ситуації, що за багато років склалася в системі бухгалтерського обліку та звітності в нашій країні з урахуванням досвіду провідних країн Заходу і вимог міжнародних стандартів. В умовах ринкової економіки

підприємство, будучи самостійним елементом економічної системи, взаємодіє з партнерами по бізнесу, бюджетами різних рівнів, власниками капіталу та іншими суб'єктами, залученими в фінансові відносини. Практично кожна така дія відбивається в бухгалтерському обліку.

Бухгалтерський облік – це система безперервного і суцільного документального відображення інформації про стан і рух вартості господарських засобів (майна) підприємства та їх джерел методом подвійного запису в грошовому вираженні [1, с. 12]. Щоб зрозуміти, яку роль бухгалтерський облік відіграє в сучасній системі управління підприємством, необхідно дізнатися його функції.

Функція реєстрації: всі факти господарського життя проходять первинну реєстрацію в облікових документах [2, с. 46].

Інформаційна функція – одна з найважливіших, виконуваних бухгалтерським обліком у системі управління підприємством. Вона передбачає систематизацію зареєстрованих у документах господарських операцій таким чином, щоб зацікавленим користувачам можна було отримати необхідну інформацію. Близько 70 % загального обсягу інформації – економічної – припадає саме на частку бухгалтерської інформації. Накопичення і фіксація узагальнюючої й аналітичної інформації про рух і стан майна, про джерела його формування відбувається саме через бухгалтерський облік, також як і інформації про кінцеві результати господарської, і фінансової зокрема, діяльності підприємства [2, с. 51]. Бухгалтерський облік здійснює зворотний зв'язок. Через систему організації бухгалтерського обліку відбувається забезпечення управлінських кадрів даними про діяльність підприємства за певний часовий інтервал. Через зворотний зв'язок здійснюється контроль за виконанням стандартів і норм, планових показників, дотримання економії використуваних ресурсів. Функція аналітична, яка полягає в тому, що надана бухгалтерським обліком достовірна інформація використовується для аналізу виробничо-господарської та фінансової діяльності підприємства. Дані в бухгалтерській звітності містять інформацію як мінімум за два найближчих звітні періоди, що дозволяє простежити динаміку окремих показників [2, с. 65]. Функція контрольна, яка дає змогу визначити, чи досягла організація своїх цілей. Контроль може бути поточний, попередній, заключний. Підсилює контрольну функцію функція забезпечення збереження власності. Допомогає реалізувати цю функцію інвентаризація розрахунків та майна підприємства, без чого, власне, втрачає сенс і ведення бізнесу [3, с. 42].

На початку своєї діяльності будь-яке підприємство, яке зареєстроване та визнане юридичною особою, формує джерела господарських засобів, одні з яких складають власні джерела, інші – позикові. Загалом зазначені джерела утворюють власний і позиковий капітал. Паралельно відбувається процес розміщення цих коштів у основний і оборотний капітал відповідно до характеру діяльності підприємства, зумовленої його статутом.

Бухгалтерський облік посідає важливе місце в оцінці об'єктів обліку та встановлення їх собівартості. На сьогодні в умовах зростання суспільного виробництва необхідне вдосконалення господарського пристосування і передусім госпрозрахункових відносин, фінансового стимулювання, контролювання виробництва і розподілу. За таких обставин значущість даних бухгалтерського обліку в управлінні підприємством ще більше зростає.

Список використаних джерел: 1. Бугаєв А. В. Бухгалтерський фінансовий облік: Навчальний посібник. Мінськ: Регістр, 2015. 511 с. 2. Овчинникова І. В., Левіна Є. І. Бухгалтерський фінансовий облік: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за напрямом 38.03.01 «Економіка», профіль «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит». Кемерово, 2016. 424 с. 3. Терентьева Т. В. Теорія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. Москва, 2015. 511 с.